

TIDEVARVET
N:r 25: 1929

Mac Donalds första regeringsåtgärder behandlas i den ledande artikeln under rubriken Nya signaler.

Italiens kamp för sin folkmängd är en märklig företeelse, som ifrån Rom skildras av Pier Gudro.

I anslutning till denna återges av G. Maranons bok Det sexuella livet några siffror beträffande Spaniens barnadödlighet, siffror, vilka enligt författaren beteckna En förkrossande lag.

Artikeln Bakom de gula murarna handlar om familjevård av sinnessjuka och omnämner en bok av den ungerske sinnessjukläkaren Istvan Hollós.

Veckans berättelse heter En liten hundvalp i människornas värld, och är skriven av Fru Råstiger.

Fabriksflicka, dikt av Harry Martinson.

ITALIENS KAMP för sin folkmängd

Av PIER GUDRO

»17.000 färre födda under detta års första fyra månader än under motsvarande tid 1928» — med bägge armarnas dramatiskt höjda mot skyn utslungade Mussolini de orden häromnatten i den italienska deputeradekammaren. Man kan lätt förstå hans förtvivlan, resultatet är knappast ett uppmuntrande svar på en med alla upptänkliga medel bedriven propaganda för nativitetens ökande.

Numero è potenza, mängd är makt, det är slagordet i fascismens Italien, präglad av Il Duce själv, upprepat till leda om och om igen. Från det Mussolini fick regeringsmakten i sin hand har han ej tröttnat på att förkunna, att ett folks styrka och framgång beror på dess demografiska rikedom, och har han också bytt tankar om åtskilligt annat, så har han på den punkten blott med åren fått sin övertygelse fastare befäst. De av honom stadgade stränga straffen mot utbredandet av nymalthusianska läror, de höga skatterna på unglarlar och på barnlösa familjer, skattelindringarna, premierna och privilegierna åt fäderna i barnrika hem etc. etc., allt åsyftar ett och detsamma, nämligen att öka Italiens folkmängd för att därigenom på samma gång, som termen lyder, öka

Italiens »tyngd», inte bara vid ett eventuellt krig utan framförallt i fråga om den nyfördelning av de europeiska staternas kolonier, som man i Italien så ofta drömmer om.

Stor framgång ser det emellertid ut som om han skulle vinna. Ett betydande folköverskott äger ju ännu Italien. 1924 var det 511.394, 1925 486.788, 1926 455.300, 1927 442.338. Men som synes tenderar det till att minska och fortsätter utvecklingen i samma takt som hittills, så kommer Italien att om tjugu år ej längre besitta något som helst folköverskott utan har då troligen trätt in på den motsatta, på folkminskningens väg — om tjugu år då, enligt ett av Mussolinis Bragelöften — Italien skulle i stället ha bytt de nuvarande 42 miljonerna mot en befolkning på 60 miljoner!!

Under åren 1881—85 var födelsekoefficienten i Italien 38 per 1000, 1915 hade den gått ned till 30,5 och nu sistaåren är sjunkit ytterligare: till 26,7, och bli de återstående åtta månaderna av 1929 de fyra första lika, kommer den alltså innevarande år att falla än mer. Det hjälper tydligen föga med alla dessa ovan antydda lagar, till vilka för få veckor sedan fogats bl. a.

den, att vid tillsättandet av ämbeten en gift — vare sig man eller kvinna — skall gå före en ogift och en som har barn före den som är barnlös, och det är närmast liktydigt med ett slöseri, utan mening att hålla på och dela ut understöd och premier och pris etc. Dessa och andra åtgärder — som exempelvis den att äktenskapsåldern också sänkts, så att en italienska nu kan gifta sig vid fjorton års ålder och en italienare vid aderton — kunna ej hindra att även i det barnälskande Italien nativitetssiffrorna långsamt men säkert krympa ihop.

Vartför? Jo, bl. a. därför att även i Italien, och i all synnerhet efter kriget, vaknat krav på ökad bekvämlighet, på ett mindre sparsamt och enkelt levnadssätt, kort sagt på en helt annan vardagens standard än förr. Och om inkomsterna ingalunda gå upp — eller i varje fall ingalunda i proportion med stigande dyrtid — så väljer man också här den nära till hands liggande utvägen till tillfredsställelsen av dessa nyväckta krav: man inskränker barnantalet. Och man tänker sig för grundligare än förr innan man ingår äktenskap.

Nog för att man i regel även förr (Forts. sid. 4.)

Mormors förklåde

Det var i vintras.
— Kan frun säga mig, h ur länge prostinnans gamla förklåde ska hänga framme?
— Tills Lisa i fattigstugans pelargonja har slagit ut.

Svaret var inte aldeles så meningslöst som det lät. Mormors gamla rödblåvita konstvävnadsförklåde genom 60 års tvät- tar utsökt patinerat höjde upp rummets blekhet, samlade, lyfte och förklarade färgen på väggarna. Medan jag väntade på pelargonjan, som gamla Lisa drar upp åt mig varje år, var förklädet en tillflykt i min blomlösa sängkammare. När pelargonjan anlände försvann förklädet och en liten bit italiensk siden i pelargoniefärg kom fram att tjäna som dess hyende och hylla dess skönhet.

Mormors förklåde hörde inte till bruks- eller de mera gängse prydnadsföremålen, därför ertappade mig husassistenten på bar gärning mitt i min lek att bygga stilleben. Annars har jag hållit på länge och i alla rum. Man har ju ingen färgläda, inget akvarellpapper, ingen talang, ingen vävstol, inga konstverk, ingen tillgång till utställningar, så måste konstnärsdrift och skönhetslangtan finna andra utvägar. Men det väcker inget uppsende, när ibland den italienska silkesfilten Ada lägges i ljuscirkeln under lampans tillsammans med ett grönt skinnband, eller kulden Kerstin måkas ihop med min stora stickning som upptar och för dess färg vidare. Vem tänker på om den vita frukt-skålen kommer fram, då det är äppelblom i lermuggen och vem anar att denna mugg får leva, fast den är spräckt, emedan dess färg går ihop med lampskärmens och dess enkla blå dekor repeterar den väggens milda blå färg, som är den oföränderliga fond mot vilken alla mina natures morliga avteckna sig? Inte behöver jag heller tala om, varför jag envisas att låta de oätliga apelsinerna stå inne så länge som kabbelöken håller sig frisk, eller varför jag tar fram en röd duk åt blåklöckorna eller röda servettband åt tomaterna och måste ha läskpapper i färg med soffan. Jag har roligt själv utan möda, rekreerar mig och skaffar mig en behaglig arbetsmiljö, förtrogen och ändå omväxlande, det är alltsammans.

I förra veckan var jag emellertid i länd med en skapelseakt av ett visst anspråk, ansvar och omfång, jag skulle göra en landskapstavla. En klunga av träd hade skynt landskapet för mina blickar. Nu skulle det huggas fram, det fick inte dröja längre. Jag hade ett arbetslag på fem karlar som högg och sågade på mina order. Det kostade tio träd, stora och små, men medan de sjönko till marken öppnades så småningom en värld. På en timme skapades en lontaine, en levande tavla inom en ram av mjukt ljusgrönt eklöververk.

Där slutade nu åkrar och ångar ner mot sjön, som plötsligt var där, vilket man glömt. Bakom den lätta barkskogarnas skitt, blåslaserade av sjöns avståndet. De lyfte på sina händer den skoglösa högplatan med den vita byn, över vilken eftermiddagens sol och skugga spelade och lekte. Den gröna ramen susade och vajade, dagrarna växlade, kvarnasset drog tvärs igenom tavlan nere på vägen, korna på ångarna vid sjön gingo hem, solnedgångsreflexen låg en stund kopparröd över skogen, skymning kom, månen, natten. Men min medverkan, till och med min ringa medverkan i att lyfta fram denna skönhet, hade tagit mig så, att jag låg vaken, darrande som den darrar kanske, som skapat ett mästerverk.

Devinez.

syn från prästerskapet vid Dimphnas kyrka fingo de vallfärdande medan de väntade bo i borgarnas hem i kyrkans närhet. Somliga blevo botade och foro hem. Andra stannade kvar i väntan på undret, men när de inte blevo bättre hände det ofta, att de av sina anhöriga lämnades kvar på det ställe, där de (Forts. å sid. 4.)

Har Ni läst JUNINUMRET av tidskriften Quo Vadis

Des motto: "Individens problem" — världens problem." Ut i innehåll: Framtidsstadens arkitektur. Hur den hypermoderna människan bygger sitt hus. Av Le Corbusier. Med illustrationer. Bygg ej ditt liv på tro. Av J. Krishnamurti. Kulturmanniskans föda. Köt-tätandet — en barbarisk kvarleva? Är vårt liv en illusion? En upptäcktsfärd i verklighetens värld. Säljes överallt. Pris 85 öre.

Gör ett besök i Söders populäraste bageri BAGARSTUGAN Bellmansgatan 6 Hornsgatan 37.

VÅR BOSTAD Hyresgästföreningens organ (Red. Ernst J. Lundqvist) Bästa Familjetidningen Rikt illustrerad. Lättläst. Underhållande. Peen.-pris 1/4 kr. 35.-, Lös-Nr. 30 öre. Utkommer var 14:e dag.

Olga Elmdahl Modemagasin Kungsgatan 53. Tel. 10851 STOCKHOLM.

Bakom de gula murarna

Ungefär samtidigt som den nya lagen beträffande sinnessjukvården antogs av riksdagen — för vilken Tidevarvet i förra numret gav en kort redogörelse — beslöt Stockholms stadsfullmäktige anläggningen av sinnessjukhuset vid Beckomberga. Det skall uppföras för omkring 1.500 patienter och beräknas kosta fjorton och en halv miljon kronor. Dessa två beslut, som ge ett begrepp om frågans räckvidd, beteckna emellertid endast två sidor av saken. Samtidigt som man söker trygga de sinnessjukas rättsliga säkerhet och sörja för anstaltsvårdens utvidgning, finns ett tredje led i arbetet, nämligen den strävan till de sjukas större frihet, som tagit sig uttryck i familjevården.

Denna vårdform, som av en nutida tysk författare på området betecknats som den naturliga följden av sinnessjukvårdens utvidgning och den naturliga slutstegen i den fortskridande fria utvecklingen av våra anstalts», har på senare år alltmera tagits upp, även i Sverige.

Det är märkligt, att det framför andra kända mönstret till denna moderna vårdform sträcker sina traditioner ända till 600-talet. Den belgiska fa-

miljevården i Gheel, som tjänat som föredöme för de flesta liknande, uppstod vid denna tid, då de sinnessjuka annars överallt ännu i många hundratals år skulle komma att behandlas inte som människor, men som fruktade och föraktade varelser.

Dimphnas död

Sagan berättar följande om Gheels uppkomst. I Irland regerade på 600-talet en hednisk konung, som fattade kärlek till sin sköna dotter Dimphna. Den ädla och fromma konungadottern flydde undan sin faders hotelser och sökte skydd i trakten av Gheel. Hon blev emellertid upptäckt av faderns spanare och konungen, som skyndade att uppsöka hennes tillflyktsort, lyfte sitt svärd i raseri och halshög sin dotter med egen hand. Vid platsen där den döda kroppen fallit skedde tecken och under, sjuka blevo botade och efter många öden växte Gheel till en berömd vallfartsort. Den heliga Dimphna ansågs ha särskild kraft för sinnessjukas helbregdagörande, om på den grund att hon själv varit sinnessjuk eller därför att hon offrats för sin sinnessjuka fader, därom ha olika meningar funnits. I varje fall voro bland de först hjälpta också sinnessjuka och ryktet därom spred sig över landet och förde allt flera hjälpsökande till den heliga platsen.

I de berättelser från 1600-talet som finnas om Gheel, beskrivas de redan då sedan länge existerande fasta formerna för de sinnessjukas vård. Ett sjukhus hade byggts 1449. Under till-

Konsum föreningen för lägre levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfrid lördag.
Svuxplan 1-3, 2 tr., Stockholm

UTGIVARE

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ

Elin Wägnér,
Elinbeth Tamm,
Honorie Herminé.

REDAKTIONSEKRETERARE

Carin Herminé.
Mottagningstid 10-12.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgiron 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.-, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.-. Lösningsmer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929

Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Extra fint mejerismör
prisbelönt
Levereras sedan 20 år från samma
mejeri

Gott Landsmör
Ph. Engfeldts Smörfärr
2 Östermalmsgorg 2
Tel. 70383 Norr 8066

Frälsningsarméns

Alkoholsthem

Kurörn

(Åttioåtta statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar skickas från
Sjögalskreteraren, Östermalmsgatan 24
Stockholm.

Stamning

Snabb, säker bot enl. Prof. Kaunows
metod. O. Broberg, talt spec., Birger-
jarlagsgatan 41 A, 2 tr. Tel. Norr 160 28.
Dubbelt svarsporto.

ALMA AXELSSONS

Förlossningshem,

Långgatan 19, mottager inackord, även
för längre tid. Tryggt o. ogen. vårekl.
Tel. 778 24.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Mathilda Staël von Holstein

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsg. 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.
Familjerätt, Hyresrätten, Testa-
menten, Bouppteckningar, Förfråg-
ningar från lördagen besvaras om-
gående.

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14, Tel. 7575-7576.
Ed. La. Vattugatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
Görningsutspöring,
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Cyril Holm

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Birger Jarlagatan 39, Stockholm.
Tel. Norr 5223.

Westerstahl, O.

& Branting-W., Sonja.
Vasagatan 4, Tel. 11218

Advokat Henry Ruben

Bitr. Jurist.
E. O. HROV, not. F. FÖRREANDER
DRÖTTNINGGATAN 48, 2 tr.
Telefon: 2826 - 2827.
Spec.: Trafik- och skadeståndsrätten,
Arvs-, Äktenskap- o. Hyresaker.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Gustaf Backellin,
Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Rådfrågningstid kl. 12 1
eller efter Telef. anmälan 74824.

Tandläkare

Inga Forssberg
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Folkungsg. 50, 1 tr. (Götgatspalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12
f. m. och 7-8 e. m. Annan tid efter
översenskommelse per tel. s. 1324.

Tandläkare

Ester Ekström-Oliv
Folkungsgatan 79
Medl. av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. översenk. pr tel. s. 1324.

Tandläkare

Gunnar Wijkström
Odengatan 90. Tel. 84070. Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, Sönd.
12, 30-1, 30. Kostnadsfri rådfrågning

Tandläkare

Harry Weinberg
Drottninggatan 71 A, 11 tr.
Mottagn. Månd, Onsd, Fred, Lörd.
11-1. Tisd, Torad, 4-7. Tel. N.
7551.

Nya signaler

Mac Donald är sig lik. Han börjar
i samma takt år 1929 som år 1924,
med samma ungdomliga otålighet. Det
tycks inte ha någon betydelse att han
är 63 år gammal. Han hann icke mer
än inom dörren i Downing Street,
förr än saker och ting började ske,
som antydde en ny inriktning av Eng-
lands politik.

Vid internationella arbetskonferen-
sen i Genève meddelar Englands re-
presentant att den nya regeringen äm-
nar föreslå parlamentet ratifikation av
8-timmarslagen. Lagen är 10 år gam-
mal, men England är färdigt först nu.
Kanske var detta Margaret Bondfields
första ministeriella ärende.

Vidare förbereder Mac Donald be-
stämda åtgärder för att få till stånd
en översenskommelse om internationell
nedrustning. De svårigheter, de omöj-
ligheter, som hopat sig och blockerat
vägen, är huvudsakligen, för att ej
säga helt och hållet, av psykologisk
natur. Hans planerade besök i Före-
ta Staterna avser att skingra alla de
senare årens anhopningar av olust och
passimism och göra kort process med
sabotörerna. Hoover och Mac Donald
ha större möjligheter att komma till
samförstånd än Coolidge och Baldwin,
ty de vilja verkligen nedrustning som
ett medel att trygga freden, de är så
modernt inställda, även om den ene är
konservativ och den andre radikal.
Hos båda torde denna inställning ha
ett religiöst ursprung, vilket icke är
betydelsefullt. Det talas om en ny flott-
konferens, som skulle diskutera minsk-
ning av sjöstridskrafterna efter den
formel Amerika lade fram vid den
förberedande konferensen i Genève i
våras. Ett fiasko, liknande det som
Coolidge-konferensen gjorde år 1917,
torde ej behöva befarsas. Amerika har
valde mellan att komma överens med
de andra sjömakterna eller begynna
realisera sitt nya flottbyggnadspro-
gram, som går löst på 1.000 miljoner
kronor, vilket är en stor slant även
för detta rika land.

Mac Donald begagnar tiden före
det nya parlamentets öppnande till ett
besök hos Hoover i Washington. Stäm-
ningen kring denna resa tycks vara av
det ljusa och lätta slag som behövs
för en lycklig utgång. Mätte den ock-
så omsepa den förberedande avvrist-
ningskonferens mellan förklarade
rustningsvänner hårda vi inte ut med.
Som vi veta nådde skadeståndsex-
perten i Paris på kompromissvägen
enighet om storleken av Tysklands
skadestånd, villkoren och terminerna
för dess betalning. Men nu gäller det
de politiska konsekvenserna, främst
Rhenlandets utrymning. Regerings-
konferens över dessa frågor skall
äga rum i London. Stresemann och
eventuell Herrmann Müller skola där
minä Briand, Mac Donald och utrikes-
ministern Henderson.

Mac Donald har redan hunnit fram-
lägga sin ståndpunkt. England drar
tillbaka sina trupper, huru de andra
än göra. Han förutsätter möjligheten
att Frankrike och Belgien bli kvar.
Men är det väl troligt? De ha intres-
sa av att Parisöverenskommelsen ra-
tificeras och träder i kraft, de ha ingen
förevändning längre för att stanna i
Tyskland. Det är möjligt att Briand

försöker få en civil kontrollkommission
i Rhenlandet, som skall övervaka att
Tyskland ej vidtager militära förbered-
elser i gränstrakter. Frankrike ömmar
annu efter säret i sin sida. Men Tysk-
land är med rätta trött på att fråga
Frankrike om lov och få vänta årvis
på tillstånd, vad det än vill företaga
sig, om det så bara är en fabrik som
vill lägga ut ett stickspar till en järn-
vägsstation. Och Frankrike måste ju
lära sig inse, hur långt det än är från
den Mac Donaldska inställningen, att
det icke kommer någon var med kon-
troll, att Tyskland har en annan posi-
tion nu än 1919, och att man inte kan
övervaka det som en utsläppt fågel.

Den engelska arbetarregern och den
nya regeringens optimistiska och snab-
ba sätt att ta itn med problemen näste
utöva en stark suggestion långt ut
över imperiets gränser. Vi kunna hoppas
att få se hur reaktionen drar in
teutaklarna och de framstegsvänliga
bli mera modiga och trosvissa. Ännu
vänta vi på att se verkan av denna sug-
gestion i Sverige. En ny fredsdrag-
naglas av socialdemokraterna till den
28 juli. Men man känner ännu ej dess
lösen.

En förkros-
sande lag

Den spanske läkaren, G. Marañon har
i sin bok om Det sexuella livet agnat ett
par kapitel på den i Spanien synnerligen
brännande frågan om nativitet och
barnadödligheten. Som en parallell till
de i detta nummer beskrivna italienska
förhållandena synas oss dessa kapitel
vara av så stort intresse att vi i korthet
återge deras innehåll, utan att samtidigt
gå in på boken i dess helhet. Tidevarvet
hoppas dock att inom den närmaste tiden
lä ut förläggare återkomma till denna.
Marañon har samlat materialet till sin
undersökning på det sjukhus i Madrid,
där han arbetar. Undersökningen omfat-
tar 1,534 familjer ur proletariet och av
den medelklass, som lever i de mest
knappa förhållanden. Den statistiska, sä-
ger han, är inte hopknäp på något min-
isterium eller ambetsverk, dit den nakna
sanningen sällan har tillräde. Och den
visar förkrossande tydligt vartill den
iberiska kvinnans materiella strävan le-
der och till vilken grad hennes ansträng-
ning är föfång.

På de 1,534 familjerna komma 7,389
barn. Av dessa ha 34,1 dött i barnåren,
d. v. s. nära hälften.

De stora barnskolorna äro synnerligen
vanliga. Visserligen äro de familjer som
ha mer än sexton barn inte så många.
Nio familjer av de undersökta ha sexton
barn, fyra ha sju och aderton var,
tre ha niton, två tjugon o. s. v. Barn-
antalet på mellan ett och åtta barn för-
delar sig tämligen jämnt på omkring
ettundrafemti familjer var av de fem-
tonhundra undersökta. Medan 106 famil-
jer hade 8 barn, 33, 12 och 22 14 barn.

Marañon fortsätter med att undersöka
hur barnadödligheten förhåller sig till
antalet barn. Det visar sig då, att om
familjerna med över tretton barn ha inte
enda fått behålla alla. Av de föräldrar
som hade ett barn fingo 54,1 % behålla
detta, för fyra barn var siffran 27,5 %
för tio barn 4,2 %. Endast 2,3 % av de
modrars som fött tolv barn fingo behålla
samtliga barn i livet.

Dödlighetsprocenterna stiga sålunda med
antalet barn.

I enbarnsfamiljer är dödlighetsprocent-
ten 25,8. I familjer med fyra barn komma
vi upp till en barnadödlighet på 30,6 pro-
cent medan den i familjer med tio barn

Helpensionen - Herrsättra Skola,

Carlberga, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolan
alla stadier. Normala skolkompetens. Moderna metoder o. individuell
undervisning. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. Hemlik at-
mostär. Stärkande friluftsliv. Nybyggnad med bl. a. tidsenlig gym-
nastiskal, slöjd- och sjukrum under uppförande. Höstterminen börjar den
10 sept.

Telef. Södertälje 532.

Anna Sundin,
Förskänd.

En små-
stadsbok

Margit Palmér: Historien om
den yngste Sjunneson. Bonniers.

Margit Palmérs berättarförmåga är
omisskänlig. Hon har något av sin sto-
rannens kvickögda iakttagelse och vassa
kritik. Sin första bok ägnade hon en
»Studentska» från utvidens Upsala och
vann en berättigad framgång både bland
akademiska kamrater och lekman för sin
pigga skildring av akademiska skrätet
och dess mer eller mindre pluggande
adepter.

En längre närd önskan fick författarin-
nan uppfyllt, då hon 1927 besökte
Sovjet-Ryssland under några månader.
Den nya värld som hon där såg byggas
upp under försökelse och ungdomligt gå-
pårumör, väckte hennes stora beund-
ran och det är med entusiasm, hon
skildrar den i förra årets »Svenska
Scenerier». Denna bok väckte ett blod i
alla rättrögna borgerliga tändningar och
Allende har väl aldrig förläsa sin f. d.
medarbetares tilltag att berättä värd
sett i Ryssland.

Aldeles nyligen har Margit Palmér
gett ut sin tredje bok »Historien om den
yngste Sjunneson». Där rör hon sig på
mindre färdig mark — också här boken
vara skriven före Rysslandsresan. Man
kan dock lätt spåra friitråden från Up-
sala och Sovjet. Det är denna gång den
kalkborgerliga småstadens som får sitt.
Jag skulle inte vilja bo i samma småstad
som författarinna. Hennes elakhet har
dock ett försönande humoristiskt skim-
mer omkring sig. Skildringen av en små-
stades Babbitt, grosshandlare Sjunneson
ger en strålende typ av svensk bracka.
Motpolen i boken är den tyske musikern,
en skävande känsломänniska, vars vek-
het gör honom oförmögen att slå sig
fram i denna världen.

Mellan dessa två i sanning himmelsvida
motstater låter författarinna den stac-
kars fru Anna Sjunneson slitas. A ena
sidan sjutton års äktenskap, hem och
barn, å den andra en nyvaknad känsla
för den fattige musikern, hennes aldrig
glömda ungdomskärl. Under en kort
tid blir hon ung på nytt och tror sig
stark nog att kunna bryta sig ut hem-
met. Men borden äro för starka, vane-
människan inom henne tar överhand.
Hon skriver ett avskedsbrev till ungdoms-
vännen, som i förtvivalan tager sitt liv.
Anna Sjunneson kan aldrig återhämta sig
efter denna kris. När den yngste Sjun-
neson födes, brister hennes förstånd för
alltid. Det enda som för världen skall
röja något av hennes själs kärlek och
konflikter är de dikter, som den sonen,
dödsmärkt, ger ut vid unga år.

Boken, som börjar i festligt idylliskt
humör, mynnar sålunda ut i ett elegiskt,
ja, tragiskt anslag. Kompositionen är ej
författarinns starka sida. Liksom i
»Studentska» från man ibland gå tillbaka
för att finna tråden. Figurerna äro ibland
väl chargerade för att verka trovärdiga.
Men småstadsgalleriet är alltför piggt
skildrat för att man skulle nännas lägga
småstads kritik därpå. Det är så gott
om verkligt underhållande böcker med
svenska motiv och vi önska Margit Pal-
mér god fortsättning.

E. W. — ns.

stigit till 58 procent. För tio, elva och
tolv barn är procenten något lägre nämligen
42,7, 48,5 samt 54,8 procent. I fam-
iljer med över femton barn stiger den
emellertid till sådana fruktansvärda siffror
som 69,1 procent, i familjer med sju-
ton barn och i familjer med aderton.
72,2. Bland de av Marañon undersökta
familjerna funnos 2 med 24 barn, av des-
sa dogo inte mindre än 89,5 procent, d. v.
s. 43 barn av 48, medan den enda fam-
iljen med 20 barn förlorade de niton och
fick behålla ett enda.

Hur hjältedogiga de stackars kvinnor-
na än äro, som fött och ammat sina
barn till den sista modströppen tömts ur
deras tårda organism, säger Marañon,
översätter ändå den totala dödligheten i
Spanien (18,247) sedan tre år fördela-
telt. (16,309).

Detta är en förkrossande lag, att möd-
rarnas fruktansvärdhet står i direkt propor-
tion till antalet döda barn. Allt tydligare
och tydligare blir denna förskräckliga pa-
radox: Om de spanska kvinnorna endast
födde hälften av de barn, som de nu föda,
skulle Spaniens fölkningad fördubblas på
hundra år. Och såkerligen, slutar den
spanske läkaren, är inte värt land det
enda på vilket denna stora sanning äger
sin tillämpning.

Minst en kvinna

Den lika fatala som kanske en gång nödvändiga bestämmelsen om minst en kvinna i fattigvårdsstyrelser och barnavårdsnämnder har ofta framkallat tvivel om hurvida den förmådde garantera en tillfredsställande insats från kvinnornas sida. Denna personliga utformningen av kvinnornas i denna paragraf erlånade meddelatighet i de offentliga värden har varit föremål för mycket stort intresse. Hur sköter hon sig? Vad kan hon? Hur talar hon och vad vill hon med sin närvaro i arbetet?

På Fredrika Bremerförbundets årsmöte, som hölls i Gävle i maj, ägnades en diskussion åt detta ämne, där flera synpunkter kommo fram från i saken väl införstådda kvinnor. Det koncentrerade resultatet av denna diskussion var tre olika önskemål. Mötet uppdrog åt sin styrelse att taga under övervägande lämplig form för en motion i riksdagen, om att lagbestämmelsens formulering om *minst* en kvinnans inval i fattigvårdsstyrelse och barnavårdsnämnd måtte ändras till *en eller två kvinnor skola invaljas*. Detta för att undvika frestelsen att med en kvinna anse allan rättfärdighet uppfyllt. Mötet beslöt för det andra att Fredrika Bremerförbundet skulle vidtaga åtgärder för att säkra kvinnornas inval i direktionen för kommunalförbundens gemensamma ålderdomshem. Och för det tredje framhöll nödvändigheten av upplysning i fråga om de sociala arbetsuppgifterna, en upplysning, som, där så ske kan, bör omfattas både män och kvinnor.

Föreläsning omfattade både omlärande kurser och möjligheten att intressera folkhögskolorna för detta slag av upplysningsarbete.

Intet är heller naturligare än att ämnet tagits upp på den skola, där upplysningen bland kvinnorna på just dessa områden redan sedan flera år är förverkligad, nämligen på Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad. Här övas ju krafterna och stärkas kunskaperna om de samhällliga uppgifterna genom föreläsningar och praktiska övningar. Att detta också mycket riktigt är rätta vägen framkom vid en diskussion om kvinnors insatser i socialt och kommunalt arbete, som häromdagen ägde rum vid skolans fortsättningskurs. Av deltagarna vid denna kurs äro flera, som sedan många år själva äro praktiskt verksamma i sådana uppdrag, varom här är fråga.

Fastän det visst erkändes, att det kan vara svårt att få kvinnorna med och att på många ställen väljas sådana, som inte ha den största personliga förmågan, men den negativa egenskapen att foga sig icke inte bråka, var man dock optimistisk. Fröken Holgerson — som inom parentes sagt också föreläst vid sambulerande kurser, v. s. enstaka föredragsserier ut i landsbygden — framhöll i sitt inledningsföredrag, att kritiken mot den ensamman kvinnan, där den kommit fram, ofta blir så sträng just därför att hon

Livets sång

Sommarmorgonen låg nyfödd. Över östra Södertörn låg skimrande soldis. Morkeulan hade knipande snuddat med vingspetsarna över kärrängens gleja por. Vidgerhönan med hela sin kull var redan under hagens största modergran och plockade löv och frö. Rånvorn klev föräktligt utefter en åkerkant på hemväg till usgrarna i lyan, bärande en nog så mager frukost åt dem i munnen, en enda ynklig nyfödd harunge. Gökarna göl i alla väderstreck. På den smala stigen till bakstugan låg fruktblom i drivor.

Tre koltrastar hoppa omkring bland de vita bladen, letande mat — mat åt hungriga ungar, allt under det den stora grå katten med mörd i ögonen och kroppen samlad i en sviktande, skälvande röra bereder sig på koltrastfrukost.

Morgonbrisens lussar genom rågaxen, vars frönjöl virvlar i låtta slöjor för att lojt dala med i en knoppande klöverklipp, där en och annan nyfödd alskiväppling sprider sin märgfulla doft genom soldis och dagg.

Östersöl badar på den gråtörviga trädens alla redskap, som står kvar där män och hästar efter dagens id lämnat dem. En snök med gyllerpenning, konstnärligt diklat och bakom det platta huvudet, likom för att prova effekten av gult på gråsvart, har lockats av solhadet ut ur trädens rymliga gödsellöj.

Bländad av ljuset rände en yrkamen snö rätt in under trolmaktens av hans oröriga ögon. Snoken hade bara att välja, rulla ihop sig och fortsätta nattens vila.

Likt en sång stiger morgondens doft med vinden. Doft av insjö och ålgräs och granarnas årskott, av syren, konvalj och daggvatt jord, av betande boskap, av skvattnar och kärdrö, av allt savyllt, skjudande liv.

På markvägen kommer två människor från söndagsdansen. »Låt oss fråga östergök hur gamla vi bli». »Det skall man kanske fråga södergök, som är dödergök». »Ja, men västgök, som är bäste gök, fråga vi ej — han kunde sluta gala just som man frågar». Och de kysste varandra, men ingen nämnde om att fråga sörgök i norr om något. Morgonen led och led. Ljudet av arbetsmans röst och hästars släpande draglinor tonade mitt upp i morgonhimlen. De slaka linorna spådes för trädans harv och vält, och livets starkaste sång, arbetet, tonade.

Lilldrängen lyfte en sovande, mätt snok på sin grep. I tanke att det var en hugger om slog han ihjäl honom, varpå kråkorna om en stund leverade batalj om liket. Färskt skottfågel är kråkarnas förtjusning, och kråkelmannorna älska mycket sina ungar.

När all dagg torkat i solbränden, när svettarlorna glänste på hättarnas länder, på människans pannor och solbrända nacklar, när rångarnas i lyan somnat vid sin spene med en liten, liten bit av en harunge i magen, när byns tuppur tröttnat på att skrodera och då öster- och västergök suto i livfull svalka åt näpp och ropade ut sina trollsvär, så gopen lyfte röda — då var junimorgonen all för att på nytt uppstå, nynnande nya akord i sången till livet.

M o a.

är ensam. Om hon fattas vid ett sammanträde eller inte yttrar sig, märks det genast, medan ingen fäster sig vid, om en eller annan av männen skulle utbli. Det är emellertid viktigt att vi skaffa oss fast mark under fötterna och verkligen lära oss att vilja något, på de områden som stå oss öppna. Detta är enda vägen till värdefull in-

En liten hundvalp

Det är inte så gott för en liten stackare att finna sig till rätta alltid. Man är bara några månader gammal, och så skickas man hemifrån, överlämnas från den ena frammande stora tväbening till den andra och sen ut på havet. Ingen mamma, ingen hus, ingenting gammalt och fast. Allt flyter, allt gungar, allt är nytt. Nya lukter, fullt av frammande tväbeningar, smälla för all del. Fullt upp på mat, men oj, oj, oj, den vill inte stanna i lilla magen. Dagen blir mat, maten dag och natt igen. Liten hund gnäller och klagar och mår så illa. Men var gott en tväbening nästan, vaknar hoppet, svansstumpen vittar, nosan vädrar: är det en bekant, skall han ta mig härifrån snart?

Äntligen kommer befrielsen. En liten smutsig hundvalp störtar iland för att söka vägen hem. En tväbening håller i koppel, det får inte gå så fort. Det måste inte vara rätt väg, ingestans den rätta lukten. Hunden vill vända åt annat håll, då drar den stygga tväbening i koppel. Vad är det där för en tväbening, tänker hundvalpen, jag känner den inte, jag bryr mig inte om den. Och så sätter han sig på sin lilla stjärt och spjårnar med alla de fyra korta benen. Tväbeningen pratar förstånd, lelar och klappar, men hundvalpen tänker igen ljuden och handlaget, det är inte hans tväbening. Där kommer en annan, kanske det är den rätta. Vips, hoppa han glävsande upp att undersöka, på alla mötande försöker han hoppa upp och hans nya ägare är bragt till förtvivlans brant. Promenaden till sin hemmet vill aldrig ta slut, och följning blir utträtt under den. Lilla magen är så onaturligt spänd, men valpen har inte tid att tänka på det, och så är han naturligtvis van att sköta sig i frihet och en samhet, tväbening i koppel generar honom. Uttrottade gå de in i bostaden.

Handen blir badad och rusar, stollig av upptäcktsläde, runt våningen. En skål hundex och mjölk har ställts fram åt honom, inte har han tid med det, och dessutom om han har blivit van vid herrskapmat på båten. Men äntligen ensam! Suckar han och störtar till en behaglig plats under fly-

SARA-restaurangerna

i Stockholm nyöppnade vegetariska avdelning har organiserats av Fru Anna Olsson, kund expert på området. Fru Anna Olsson är utgivare av den nyutgivna **VEGETARISK KOKBOK** Med förord av Ragnar Berg. Pris i klomband 350. Innehåller omkring 485 matrecept. Finnes i bokhandeln.

Lindblads Förlag, Upsala.

gel och lättar magen. De besvärliga tväbeningarna upptäckte det och nu äro inte rösterna ansmakna utan onda och hotande. Vad begär de av honom, de oresonliga, han har ju inte humnit göra sågter på hela den långa marschen från båten. Han behöver mycket mer, men nästa gång väljer han en lurvig skinnmat. Det upptäckte också. Och nu kommer spöet fram. Uch, sånt folk, han vill inte se i det, utan lägger sig med svansen orienterat åt deras håll och finner frid i sönnen.

Nu komma nya tväbeningar, hoppande

flytande. Vi äro säkert uppgifterna vuxna bara vi vilja.

Kanske får den livliga anslutningen till Medborgarskolans fortsättningskurs och det lika livliga intresse, som deltagarna lägga i dagen för de frågor som där dryftas, tagas som ett tecken på att vi också börja veta vad vi vilja!

C. H.

FABRIKSFLICKAN

Av HARRY MARTINSON

Jag bodde i hyreskasernen.
Jag var sexton år.
Mitt blod klagade ej längre över de döende
dockorna, som lågo på soffhögen, med
brustna ögon.
Nya toner bröto fram till inre
och jag drömde mina egna drömmar.

Gråtande önsade jag lillebrors blöjor,
med händer som hungrede efter att
plocka blommor.
Men pojkarne hejade mig jämt i
trappuggöngen
och sade att jag var en stilig böna.

Och ingen visste, att jag läst allt om
kommunarbarnen,
eller att jag i sommarnatten — i bara
lunnet — gick fram till fönstret
för att få ljus att läsa några sidor ur
Krapotkins: Erövringen av brödet.
Jag hade läst om den röda jungfrun
och var sexton år
och hade mina egna drömmar.

Då minns jag en dag:
fabriken bölade nere i dalen.
Jag gick med mamma och fick lära
mig
stå vid vävarna.

A, de tunga lärodagarna.
Så många brustna trådar i väven.
Så många brustna ögon i vävens blom-
mor.

Men när allt var vant kunde jag drömma
arbetet
ljust, vackert, ljust.
Ljusa reflexer spelade på rutorna.
Maskinerna sjöngo om arbete
och min egen maskin sjöng, som det
varit
jag själv — om liv, om liv, om eröv-
ringen
av brödet.
Allt var ungt.
Hoppets tråd stod väntande i gry-
ningen utanför.
Jag var ung kvinna.

Mina fötter ville dansa, dansa —
maskinerna sjöngo om dans.
Jag gick ut sena kvällarna och älskade
ljueligen, hemligen.
Livet, livet, som jag nyss upptäckte,
ägede ju sin honung,
honung sötare än jag drömde.

fötter, kvittrande röster, smekande händer,
mjuka små kroppar, som rulla om på mat-
ten med honom. Det är riktigt trevligt. Så
ta de honom med sig ut, för att om möjligt
rädda mattorna. Fåfängst försök liksom al-
la de oändliga under nästföljande veckor.

Ack, en sån liten olycklig hund du var
dessa första veckor, innan du lärde dig skill-
naden mellan ut och inme. Jag tyckte inte
det var mycket roligare, jag som skulle
fostra dig. Hellre tio barn än ett djur att
fostra. Barn kan ju förstå en. Lockade
jag vänligt på honom bröde han sig inte
om det, höjde jag röstens språng han och
gömde sig. Och när han blev framtvängd
var det en strykård och förowad varlse,
som kröp efter marken och slukade med
svans och öron. Tyng till tyngd utan föv-
ställe, avkyrda gamla strykmetod!
Tänk, att lärare, föräldrar och barn allmänn
färdredat sig så här, och ändå varit bra
människor! Och tänk att det finns folk än
i dag, som förorda den! Jag önskar dem
en liten envis och uppofrad hundvalp att
försöka på. På se, om de inte känner sig
littet generade inför dess förebärande, av-
ståndstagande blickar. Jag gjorde det, till
den vilda grad, att det skulle känts som en
lättand, om han plötsligt försvunnit. Men

Jag gick till fabriken om morgnarna.
Maskinerna började ett nytt ode.
Utanför stod hoppets tråd väntande i
gryningen,
väjande i vinden.
Dagarna gingo. Tiden spann i mitt
inre.
Mina bröst knoppades.
Ljusa reflexer spelade i min själ.

A, vad det kom över mig!
Glädje, hopp, vrede, tungsinthet, grub-
bel, åckel.
En alltående livlust.
Men arbetarna arbetade ovetande om
mig.
Maskinerna gingo runt ovetande om
mig,
sjungande, sjungande
kätt fulltonigt arbetes ode.
En dag — en dag kände jag
de första livsryckningarna av ett liv i
mig själv.

Så gingo dagarna.
Och tusen meter vävar
gingo böljande under mina ögon.
Hoppets tråd stod naktet väntande
hutrände i gryningarna.
Dagen kom då jag skulle föda.

Fjärran från fabriken — födelsen
födelschoppet
födelseländandet:
Ooo ... hjälp! hjälp! ... mitt barn —
jag dörr
— kära
barnet!
Tag hand om barnet!
Ålskade ... kära ...

Blev jag vatten?
blev jag vind?
Jag vet det ej.
Men jag lever här runt fabriken
i floden, i vinden, i ångan.
Och därinne står mitt barn, mitt barn
sjungande över böljande
vävar.

Och den mörka fabriken pekar
med ett röktigt finger
— ovetande om mig —
sjungande mot en stjärna.
Mitt barn, mitt barn —
drömmer du unga drömmar därinne?

hör sen, vad som äntligen bröt isen och
gjorde hunden hemtamt.

En morgon kom en storgåtande jungfru
hembarande med honom i famnen, ett ska-
dat och till oigenkännlighet nedslat kryp.
Liten hade smitt ut på vitt och blivit över-
kött, kvad men levde. Alla, alla blev vi
lilla uppskade, led med honom och gjor-
de allt för att lindra hans plågor. Denna
ofulltade sympati vann honom, det var han
livslust (och vem är det egentligen inte?)

Nu var inte tal om förebråelser eller om
att skydda matlöst, det fick gå som det
kunde med dem. — Men nu släpade han sig
berörda bannande med sin obrukbara bakdel
till därren och hjälptes ut.

Och så slutar sagan lyckligt. Hunden
blev kry igen och fick så småningom ett
käckare utseende. Nu mera är det ytterst
lättän han tittar förebärande eller slakar
som »sorgens blecka häst». Svansen står
rätt upp som ett skafst och ben och fall och
öron vifta muntert omkring honom, när han
störtar kryt och upptäcker världen på egen
hand. När matte visslar, lyder han — pas-
sabelt. Med några sådana små eftertriter
och med godmodig fördragsamhet i lek och
smek betalar han sin ställning som allas
kolgräs.

Fru Råstiper

Vi stå till tjänst!

BILSKOLA

EKMANS
BILSKOLA

Norrländsgatan 31 Norr 16333

GLASMÄSTERI

J. L. LARSSONS EFTR.
Knut Nystrand
Glasmästari & Ramaffär
Södermannag. 6, Stockholm
R. E. O. M. K. E. O. D. A. S.
Låga priser. Tel. S. 309-15

FOTOMAGASIN

Bennos
Fotomagasinet A.-B.Drottningg. 15. Tel. 13526. N. 834
Kodak Kameror & Kodak Film.

HANDARBETEN

H. Johnson & Co
Schötelegaten 9 — Stockholm
Telefon K. 1899
Reklamemendrar eller ritningar och
moderna lagor av linne. Händer bettas
30 till 40 månader. Moderata priser.

HOTELL

Hotell
o. Pensionat Esplanaden
Fru Anna Fahleström
Blasieholmsgatan 3, Stockholm.
Nära Hotel Royal. Tel. N. 3122. Årsk. Årens
kostn. ex. Föredragningen. Fredriksg.
hosp. 10. Tel. 730 48, 731 38.

KEMISK TVATT

A.-B. NYA BLÅ HAND
Etabl. 1818 — Liljeholmen
Skönfärgeri och Kemisk
Tvättanstalt
Tel. Ljvhen. 23, söder 33426

KAFFERUM

Vete-Katten
Klara N. Kyrkogt. 26
Invid Kungsgatan mitt emot Hotell Carlton.
Gott kaffe, goda smörgåsar, jemkalt bröd

OPTIKER

Ha Edra glas-
ögon gulltän-
der? Ring
108374Härnäs - Laga - Hemsöndas
H. Sjögren & Co.
BBLIOTERIS. 30 (enl. Svenska B. N. M. G. 3)

ÖRJANSBEN

Regeringsg. 67 (ing. fr. Lästmarksg.)
tel. Norr 1919
Svensk Konst Svenska Konstverk
Speglar, lampetter, belysnings-
ljus och stakar. Konstligt porcellin

Italiens kamp

Forts. fr. sid. 1.

haft tankarna med sig i det fallet i Italien. Den unge italienaren liknar ej Uppsalastudenten som, redan skuldsett över öronen, motiverade sitt plötsligt beslutade giftermål med förklaringen att han »fått ett så bra lån på tvåtusen kronor!» Han vill vara säker om, att vad han och den utsedda kunna lägga samman, räcker till att ge en fast ekonomisk ryggrad åt deras förening, annars låter han den vara. Men skuldnen är den, att vad hans far eller farfar betraktade som tillräckligt till livets nödtröft, det räcker ej för honom. Han vill ej, som de gjorde det, innebä i sina föräldrars eller svärföräldrars hem, han vill med detsamma ha sitt eget, och ha det så rymligt och så bekämt som de aldrig ens i sina djävaste drömmar drömde om.

En annan orsak till nativitetens minskande är att den italienska emigrationen i så stor utsträckning stannat av. Under det att från Italien år 1913 emigrerade 870.000 personer, ha motsvarande siffror under t. ex. 1924 varit 408.000, 1925 321.000, 1926 293.000 och under 1927 endast något över 100.000. Och ej nog med att färre ge sig bort till nya arbetsfält, utvandrarnas färder gå numera till länder, där möjligheterna till förtjänst äro mindre gynnsamma. Tidigare utgjorde de summor emigranterna sändde hem en av Italiens viktigaste s. k. osynliga inkomster och betydde rent oerhörd för deras resp. hemter. Hur många små, framförallt syditalienska byar, ha ej levt på dessa Amerika-pengar för dräneringar och jordförbättringar som för skolor och sjukhusanordningar och kongerfestor och underhåll av musiken på söndagsaftnarna? Hur många unga flickor ha ej kunnat bilda familj tack vare att bröder »därbotra» sånt dem hemgift och sedan fortsatt med att bistå deras barn? Hur många pojkar fått uppfostran och med hjälp av den arbete och sedan i sin tur hustrur och barn på grund av remissor som haft samma ursprung?

Nu går den, som sagt, ytterst nedskurna emigrationen, framförallt till Frankrike och Argentina, och i ingendera av dessa länder blir det, trots den sagolika sparsamhet italienska utvandrare alltjämt utvecklade, mycket övert att sända hem. Ytterligare få äro också numera de som vända hem själva, vilket förr ej var sällsynt, medförande medel, som sedan komma hela deras släkt till godo. Däri ligger en icke oväsentlig orsak till att de landskap, som för gingo i teten i fråga om barrikafamiljer, nu betänkligt rycka bakåt: i Apulien, i Basilicata, i Calabrien har larmbegränsningen de sista åren tagit fart som annars ingenstades i landet.

»Stora» familjer kallas i Italien de som omfatta mer än sju barn och sådana finner man nu i stället i Venedig, i Markerna, i Emilien, i Umbrien, i Toskana. I dessa landskap är åkerbruket huvudnäringen, och där överväger ännu det s. k. hälftenbruket. Jordägarna dela sina områden i lotter som sedan, försedda med nödiga byggnader, redskap, gårdslen, djur etc. etc. arrenderas ut mot en ersättning bestående av hälften av de produkter som därå skördas. Dessa lotter äro ofta ganska avsevärda: 20, 30, 40 hektar äro ej sällsynta, och dessutom är att märka att odlingen på dem är den intensivast möjliga. Antalet armar som behöves är följaktligen ej ringa, och då det givetvis är mer ekonomiskt att ej ty till lejd hjälp, så är resultatet, att man i dylika hälftenbrukarfamiljer ofta finner massor av barn. I Venedig t. ex. besitta något över tredjedelen av dess gifta befolkning åtta eller flera barn.

För att resten av Italien skall följa detta föredöme är det som Mussolini till andra demografiska åtgärder lagt också den att försöka avfolka städerna och befolka landsbygden; han motarbetar industrialläggningar med alla medel, och han uppmanar till stället jordbruket och enkannerligen sönderdelandet av latifundier och uppodlandet av sumpmarker och betesfält så mycket som det går. »I städerna», säger diktatorn, »där tenderar nativitetens alltid att minska och därför skola städer och framförallt storstäder bekämpas. Bonden representerar även i detta fall ännu sundhet och styrka, och därför skall han skyddas och hjälpas.»

Men om Mussolini med alla sina mäktiga projekt, bland vilka kan nämnas det att med hjälp av sju och en halv miljard lire lägga två miljoner hektar träsk och bergssluttningar i Syditalien under odling, skall kunna lättare än med andra »uppmuntringsmedel» öka sina landsmäns tillförsikt om ökad arbetsförtjänst och därmed deras lust att sätta flera barn till världen, det kan kanske betvivlas. Även optimistiskt beräknat förefaller det t. ex. ej som om de nysnämnda två miljoner hektar skulle kunna ge rum åt fler än halvvannan miljon inbyggare, och reserver till ytterligare nyuppodlingar besitter Italien ej. Och genomföra hälftenbruket eller något sorts egetiendomsystem går näppeligen annat än på få ställen i Syditalien — den del som i fråga om jordreformer alltid kommer i första rummet och där, som påpekats, nativiteten visar benägenhet att falla katastrofalt. Att leda utvandring från Italien och i all synnerhet från dess södra delar till kolonierna, något varom det de sista åren så mycket talats och skrivits, går

Bakom de gula murarna

Forts. fr. sid. 1.

i alla fall hade det så mycket bättre än i däckstorna och källrarna, som i hembygden oftast blev deras lott.

De sinnessjukas tillvaro formade sig i Gheel som vanliga människors vardagsliv. Den ofta tarvliga kosten och enkla omgivningen i de små hemmen uppvädes av den vänliga och naturliga behandlingen.

Omkring mitten av 1800-talet slutfördes den så småningom skeende övergången från den prästerliga övervakningen till en av läkare utövad tillsyn. Kolonien kompletterades med ett sinnessjukhus. Då hade redan på andra platser i världen sinnessjukvården gjort sådana framsteg, att Gheel inte längre var i spetsen. Men med den ovannämnda omorganisationen och förbättringen fullföljdes de traditioner, som gjort att Gheel på en tid, när sinnessjukvården ännu knappt anades som en möjlighet, redan hade en organiserad asyl, och som givit platsen namnet »de sinnessjukas paradiset».

Exemplet från Gheel har följts i flera länder, på senare tid också i Sverige, där familjevård förekommer — utom i vår äldsta koloni Korsberga i Småland, statens familjevård för sinnessjuka, som började sin verksamhet 1903 — också i Kristinehamn, Piteå, för Stockholms stad i Knivsta i Uppland samt i Visby och Göteborg.

Organisationen med ett centralhem, därifrån de enskilda hemmen kunna övervakas, har visat sig vara den lämpligaste. Centralhemmet tjänar som övergångsstation mellan hospitalsvården och familjevården. Det ger den där anställda familjevårdssköterskan möjlighet att fördela patienterna på lämpligt sätt mellan de olika hemmen. Dit kunna också tillfälligt försämrade eller fysiskt sjuka patienter flyttas, för att efter förbättring åter få komma tillbaka till sitt inackorderingshem. Vid svårare psykiska försämringar föras patienterna till hospitalet. För att övervakningen skall fungera effektivt äro självfallet goda kommunikationer med telefonförbindelser och bilar av stor betydelse.

Patienterna som nu utackorderats i de olika hemmen, deltaga i arbetet alltefter sin förmåga, och få överhuvud ej heller. Den som vill slå sig ned i exempelvis Tripolis eller Cirenäa måste komma dit försedd med kapital, ej bara tillräckligt för att köpa jord men också för att kunna vänta, tills det denna efter så och så många år kan begynna ge avkastning. Och med kapital i fickan är det sannligen ej kalabresan eller apulien ger sig bort från sitt älskade hem.

»Vi ha nått fram till en tragisk punkt», skrev Mussolini för några månader sedan, »vågarna öro tomma och kyrkogårdarna utvidgas.» — Till de sjuttontusen färre födda svarar nittotusen fler döda under perioden januari—april detta år. Av största intresse och det ingalunda enbart för Italien framtid, skall det bli att se om utvecklingen fortgår så som den under de sista åren visat sig göra det.

Rom i juni 29. Pier Gudro.

taget dela familjens vardagsliv som en av den. I en beskrivning av Korsberga-kolonien skriver sköterskan vid centralhemmet därstädes, att bygden omkring Korsberga har också detta särmerke:

Man säger inte där däre eller tokig om en sjuk eller skrattar åt honom, om hans sjukdom uttrytt sig i egenomligt utpräddande. Man har lärt sig att upplatta de sjuka såsom *sjuka* och således lika väl som de friska värda aktning och förtoende.

Korsbergavården började att förbedras redan på 1830-talet, då den sjuvsårdsintresserade och -kunne prosten John Pontén började ta emot sjuka och värda dem i sitt hem. När ej alla rymdes i prästgården, lyckades prosten utackordera dem hos intresserade församlingar och befolkningen blev på detta sätt så småningom van vid sinnessjuka och deras behandling. Några olägenheter för de friska ha heller inte visat sig. Tvärtom är det för många hem en god hjälp rent ekonomiskt sett och ett intresse att samla sig omkring. Det råder ofta stor tillgivenhet mellan värdfolket och den sjuka, inte minst i familjer med barn.

Om den 1927 upprättade, kontrollerade familjevården i Stenkyrka, ansluten till Visby hospital, har d:r Josef Lundahl i sista häftet av Svenska Läkartidningen givit en mycket intressant skildring. Hospitalets förmåga att ta emot värdbehandling har genom familjevården ökats enligt följande siffror: Åren 1925—26 intogs 64 patienter. Av dessa utskrevs 37 medan 27 voro kvarliggande. Under åren 1927—28 intogs inte mindre än 113 patienter, av vilka 54 utskrivits, 33 kvarligga och 26 utackorderats i familjevård.

D:r Lundahl framhåller, att vissa sjukdomsformer visat sig mest lämpliga för familjevård, nämligen olika grader av imbecillitet och vissa därmed besläktade former. Psykopater, alkoholister och liknande passa däremot sämre i familjevården, då de sakna den respekt för anstaltsfunktionärerna, som gör att de kunna hålla sig hyggliga i slutet värd. Som ett exempel omtalas en 26-årig imbecill man, som på grund av hotfullhet måste utskivas från Ekhagens sinnesslösa-stalt, där han varit i 20 år. Han utackorderades nästan omedelbart i ett lantbrukarehem och har nu vistats där över tre månader. Han är mycket omtyckt i familjen och trivs själv förträffligt och har blivit arbetsam.

Det finns också vissa sinnessjuka, som så länsynslöst opponera sig emot anstaltsvården, att deras eget tillstånd försämrats därav. De foga sig däremot ofta utan motstånd i familjevården. Man har också kommit till den slutsatsen, att anstaltsvistelsen i vissa fall kan betraktas som ett slags retmedel, som framkallar farliga symptom. När detta retmedel vid utskrivningen upphör att verka, kan en förbättring inträda. Den känsla av oansvarighet, som vid somliga depressiva tillstånd kan verka som helande balsam kan, om den tvingas på patienten och kopp-

las samman med inspärningskänsla, verka ytterligt fördärligt. Patienter kunna ibland som skäl för sin förstörelselusta ange som skäl, att »jag är inspärрад, det är en skyldighet att se efter så att jag inte gör något galet».

D:r Lundahl berättar om flera fall, där patienten i hemmet blivit arbetsam och fäst vid familjen och därigenom förbättrats. Givetvis måste utackorderingen ske med en viss urskillning, patienterna måste ibland flyttas från ett hem till ett annat, innan man finner det som passar dem bäst. Det har helt naturligt varit lättare att få hem i mera anspråkslösa förmögenhetsvillkor, men däri ligger inte heller ur värd-synpunkt något mindre önskvärdt. »Vad den fattige är för den fattige är föga känt utom av dem själva och Guds, och säkert, säger D:r Lundahl, står den av rikeedom ofördärvade mycket närmare en naturlig medkänsla, som är huvudvillkoret för familjevårdens genomförande.

Beträffande ersättningen framhålls, att den ej bör orimligt nedpressas. Det fordras så mycket av vårdarna, att de med skäl kunna göra anspråk på en skälig ersättning. Detta är också befordrande för vårdens kvalitet.

D:r Lundahl slutar med att återge ett par yttranden av tyska läkare om familjevårdens allmänna verkningar på sinnessjukvården. »Familjevården är det bästa medel att i en föräldrad sluten anstalt bringa in en frisk anda.» — »Den betyder också en viktig brygga mellan den fullt slutna anstalten och den fullt fria hjälpverksamheten (hemvården) och den bildar ett viktigt led i strävandena att komma bort från vad som kallats för hospitalismen.»

Denna synpunkt framhåller också den ungerske läkaren *Istvan Hollos* i sin nyligen på Hippokratess-förlaget utkomna, synnerligen intressanta bok *Bakom de gula murarna*, om de sinnessjukas befrielse. Som en av de viktigaste fordringarna på sinnessjukvården anser han denna, att de sjuka människorna hemvist inte skall vara en kasern, inte ett kloster, ja inte ens ett sanatorium, utan helt enkelt ett bostadshus, ett hem med en förstärkt familj. Kulturen är byggt på familjen och det är till sist familjen som botar den genom kulturen sjuka människan. Härvid har det ju däremot ofta visat sig, att den egna familjen inte är den lämpligaste utan hellre en alldeles utanförstående. De sjukas behandling har av sig själv gått i familjevårdens riktning. Och det är intet tvivel underkastat, säger Hollos, att de konflikter, som i de sjuka människornas barndom åstadkom de ödesdigra skadorna i deras inre, endast kunna lösas genom ett återlevande i familjens atmosfär.

BORDSVATTEN

Drick

Ramlösa-vatten

Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.

Drick gott kaffe
drick Kooperativas!

Kaffet i den rutiga påsen

i kooperativa butiker
(konsumtionsföreningar)

Vid ett kritiskt tillfälle, då mycket beror på Edert lugn och kurlage, riskera ej ett misslyckande utan var försedd med Instantinens pastill eller två ger Eder den tillförsikt och spänstighet som Ni behöver i det avgörande ögonblicket. Instantin är oskadligt och kan ingas oförmärkt, utan vatten; det verkar genast. Säljes i apotek.

Ida Norman - Skomagasinet

Humlögårdsgatan 6 - Tel. 78615

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reella varor

Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt

Låga priser